

ქრისტიანობამდელი დამწერლობის ნიმუშები
საქართველოში
SAMPLES OF PRE-CHRISTIAN WRITING IN GEORGIA

ვახტანგ ლიჩელი
Vakhtang Licheli

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
Faculty of Humanities

საკვანძო სიტყვები: პალეო-ქართული წარწერა, ძვ.წ. X საუკუნე.

პროტო-ქართული დამწერლობა ძვ.წ. IV - ახ.წ. IV საუკუნეები.

Keywords: Paleo-Georgian inscription, 10th c BC, Proto-Georgian Signs, 4th c BC - 4th c AD.

უკანასკნელ წლებში საქართველოში ჩატარებული არქეოლოგიური გამოკვლევების შედეგად დაგროვდა გარკვეული სახის არტეფაქტების ჯგუფი, რომელიც კონკრეტულ ინფორმაციას იძლევა ქრისტიანობამდელი საქართველოს ინტელექტუალური დონის შესახებ. ეს არის დამწერლობის ნიმუშები.

უადრესი მათგანი დადასტურებულია გრაკლიან გორაზე და თარიღდება ძვ.წ. X საუკუნით. ეს არის საკულტო დანიშნულების წარწერა (პალეო-ქართული), რომელიც პატარა სამლოცველოში არის გაკეთებული. ამავე ასოებით არის შესრულებული მეორე წარწერაც ქვის ლანგარზე. ექსპერიმენტების საფუძველზე ვფიქრობ, რომ ლანგარზე მითითებულია მისი ტევადობა – ორი „იბერიული მინა“ მარცვლეული.

გარკვეული შუალედის შემდეგ, ძვ.წ. IV საუკუნიდან იწყება ადგილობრივი დამწერლობის განვითარების ახალი, საყოველთაო ეტაპი, რაც აისახა კიდევ „ქართლის ცხოვრებაში“ მეფე ფარნავაზის მოღვაწეობასთან დაკავშირებით და რომელიც მოიცავს კოლხეთსა და იბერიას. დამწერლობის ეს სახეობა (პროტო-ქართული) გამოიყენებოდა ახ.წ. IV საუკუნემდე. ამის შემდეგ კი ხმარებაში შემოდის ქრისტიანული დამწერლობა.

ლიტერატურა:

- ლიჩელი, ვ., Licheli V., (2020), Intellectual Innovations in Georgia (11th-9th Centuries BC). Excavations at Grakliani Hill, Brill, 2020, In: Ancient Civilizations from Scythia to Siberia, 26.
- ლიჩელი ვ., 2001, კოლხეთისა და იბერიის კულტურის საკითხები, თბილისი, არქეოლოგიური კვლევის ცენტრი.

Archaeological excavations in Georgia in recent years have accumulated a group of certain types of artefacts, which provide specific information about the intellectual level of pre-Christian Georgia. These are patterns of writing.

The earliest of them is confirmed on Grakliani Hill and dates back to the 10th century BC. This is a cult inscription (Paleo- Georgian) made in a small shrine. The second inscription on the stone

plate is made with the same signs. Based on experiments, I believe, it is indicated on the plate that it can hold two “Iberian Mina” grains.

After some interval, from the 4th century BC, begins a new, universal stage in the development of the local script, which was reflected in the “Life of Kartli” in connection with the activities of King Pharnavaz. The area of the spreading of signs includes Colchis and Iberia. This type of writing (Proto-Georgian) was used until the 4th century A.D. Then the Christian script came into use.

References:

- Licheli V., (2020), Intellectual Innovations in Georgia (11th-9th Centuries BC).Excavations at Grakliani Hill, Brill, 2020, In: Ancient Civilizations from Scythia to Siberia, 26.
- Licheli V. (2001). kolxetisa da iberiis kulturis sakitxebi [The Problems of the Culture of Colchis and Iberia]. In:The Journal of the Centre for Archaeological Studies of the Georgian Academy of Sciences. Tbilisi.

DETRANSITIVA TANTUM IN THE ȚUROYO VERB SYSTEM

Sergey Loesov
Ksenia Kashintseva

HSE
Institute for Oriental and Classical Studies

Keywords: *Contemporary Aramaic, Țuroyo, Grammatical Semantics,
Detransitive, Verb Morphology,*